

FOLKE VIRKE

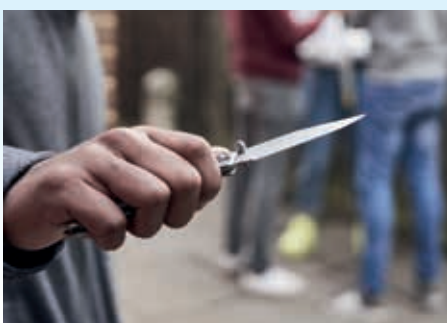
November - December 2022 - Januar 2023

Veje mod mere lige muligheder

Veje mod mere lige muligheder for unge i Danmark

Af Annemarie Balle og Katina Rasmussen

3

Små forskelle kan gøre en stor forskel på dét at være barn i Danmark

Af Hari Neupane, virksomhedskonsulent

6

Fokus på at opbygge et stærkt netværk til unge og deres familier

Af Katina Rasmussen, Amal Hayat Denmark

11

www.folkevirke.dk

FOLKEVIRKE

Social, kulturel og politisk oplysning

Udgivet af oplysningsbevægelsen
FOLKEVIRKE

Oplag: 1.200 . ISSN 0015-5845

**Deadline for næste nummer:
20. januar 2023.**

Bladet kan kun bestilles ved direkte henvendelse til:

Folkevirkes kontor

Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal
1153 København K
Tlf. 33 32 83 11
E-mail: folkevirke@folkevirke.dk
www.folkevirke.dk

Dette nummer koster i styksalg
kr. 60 + porto.

Særpris for classesæt.

Bladabonnement kr. 210 + porto pr. år

Medlemskab kr. 400 pr. år

Beløbene kan indbetales på

Folkevirkes konto:

Reg.nr. 5301 . Kontonr. 0287753

Redaktion

Annemarie Balle (ansvarshavende)
Firkløvervej 1
2400 København NV
Tlf. 51 51 24 20

Forretningsudvalg

Formand: Annemarie Balle

Næstformand:

Jeanne Bau-Madsen

Kasserer: Tove Hinriksen

Karen Hallberg

Ulla Lunde Hansen

Tove Kristensen

Lene Lund

Katina A. Rasmussen

Susanne Tarp

Tryk og layout

Aars Bogtryk & Offset, tlf. 98 62 17 11

E-mail: aarsbogtryk@aarsavis.dk

Layout: Louise Christensen

Genrefotos: www.colourbox.dk

Projektet er støttet af
Kulturministeriets Udviklingspulje
til Lokal Folkeoplysning.

FORENINGEN AF
DANSKE KULTUR-
TIDSSKRIFTER

Veje mod mere lige muligheder

Danmark er på mange måder et meget lige samfund. I lovgivningen er der fokus på, at de svageste ikke glemmes. Det kan fx være kønsmæssigt, økonomisk og uddannelsesmæssigt.

Men ét er lovgivningen, noget andet er, hvordan loven bliver forvaltet og de mere eller mindre tydelige fordomme, som eksisterer.

Mange er slet ikke klar over, at de af og til går til en opgave med en forudfattet mening. Det skal der ofte nye øjne til for at gøre opmærksom på.

De nye øjne kan bl.a. være nydanskere, som oplever det danske samfund anderledes, end vi gammeldansker gør. Som gammeldansker tager man meget for givet og går ofte også ud fra, at nydanskere kender de samme udtalte regler i samfundet og også opfatter det sagte på samme måde som en selv.

Men sådan er virkeligheden ikke altid. Det betyder, at der opstår misforståelser, og at nogle nydanskere hægtes af fx i uddannelsessystemet.

Gennem det seneste års tid har Folkevirke under overskriften "Veje mod mere lige muligheder" sat fokus på nogle af de forhold, som kan spille ind, når ikke alle i det danske samfund oplever at have lige muligheder. Det kan være, når der sendes jobansøgninger og i det sociale system.

Folkevirke har i samarbejde med Amal Hayat gennemført en række debatarrangementer og håber også på at kunne videreføre debatterne i det kommende års tid.

I dette temanummer ridses nogle af konklusionerne på debatterne op, ligesom der i Folkevirke nr. 3-2022 også blev sat fokus på nogle af disse tematikker.

God læselyst og på gensyn i Folkevirke!

**Annemarie Balle,
redaktør**

INDHOLD

Veje mod mere lige muligheder for unge i Danmark	3
Små forskelle kan gøre en stor forskel på dét at være barn i Danmark.	6
Folkevirke som katalysator	9
Amal Hayat Danmark: Fokus på at opbygge et stærkt netværk til unge og deres familier	11
Ordlister	13
Folkevirke København: Mange spændende aktiviteter i støbeskeen	14
Kvindestemmer 2023: Stribevis af store oplevelser	15
Festlig markering af genforening i ord og toner.	17
Et kig på spændende historier bag små snublesten og oversete mindesmærker.	19
Arrangementskalender 2022-2023	22
Folkevirketur sensommeren 2023: Givende oplevelser venter i Estland	24

Veje mod mere *lige* muligheder for unge i Danmark

Vigtigt at gøre op med fordomme og at være opmærksom på forskelsbehandlingen

Af Annemarie Balle og Katina Rasmussen

Folkevirke har i samarbejde med Amal Hayat Denmark i det seneste års tid gennemført en række debatmøder under overskriften "Veje mod lige muligheder".

Formålet har bl.a. været at sætte fokus på "ghetto"-begrebet, mindre ulighed og ligestilling blandt unge med etnisk baggrund. Det er bl.a. sket ved at drøfte ghetto-begrebet og debattere parallelsamfund samt de problematikker, som knytter sig til forholdene blandt børn og unge med etnisk baggrund.

I debatterne er der især blevet fokuseret på drengene – om de har lige muligheder i uddannelsessystemet og på, hvordan man som fagfolk kan arbejde med at inkludere sårbare unge mennesker i et sundt fællesskab for derved at undgå tiltrækning til dårlige miljøer.

Debatmøder har belyst den bedst mulige trivsel og livsvilkår for børn og unge i gode netværk uden mistvivsel, radikaliserings og kriminalitet. I debatterne er der bl.a. blevet sat fokus på, hvem de unge på kanten er, hvordan de er kommet derud, og

hvad det vil sige at være ung og befinde sig på kanten af dagens samfund. Endelig har der været debat om, hvordan samfundsudviklingen bidrager til at skabe polarisering og på, hvordan forskellige unge reagerer på udviklingen.

I løbet af debatmøderne er der bl.a. blevet stillet spørgsmål som:

- Hvad skal forældre (og fagfolk) være opmærksomme på, og hvornår er der grund til henholdsvis opmærksomhed og bekymring?
- Hvilke nære relationer har den unge, og hvilke roller spiller samfundets holdning til de unge mennesker?
- Hvilke fællesskaber bevæger den unge sig i?
- Hvad viser billedet af familierne bag de unge?

Debatterne viste, at det er afgørende at holde fokus på bl.a.:

- Forældreansvar kontra samfundets ansvar. Rollemøder og forældre, der insisterer på, at de skal yde deres bedste i skolen og livet.
- Hvilke nære relationer har den unge, og hvilke roller spiller samfundets holdning til de unge mennesker? Mange unge med anden etnisk baggrund vokser op med en oplevelse af ikke at være accepteret i det danske samfund, men udskalet og fremmedgjort.
- Kendetegn ved unges begyndende interesse for dårlige miljøer/bandekriminalitet. At unge mænd med anden etnisk baggrund er overrepræsenterede i voldsstatistikker. Skyldes det "deres kultur og religion" eller fordomme (synlig kontra usynlig diskrimination)?

Debatmøderne på Folkevirke havde stor interesse blandt mødre med etnisk baggrund. Nydanskere, som var med til at skabe en livlig debat.

At unge mænd med anden etnisk baggrund er overrepræsenterede i voldsstatistikker. Skyldes det "deres kultur og religion" eller fordomme (synlig kontra usynlig diskrimination)?

Og hvilke fællesskaber den unge bevæger sig i?

- At være opmærksom på, at næsten hver tredje "indvandrerdreng" ikke består folkeskolens afgangsprøve. Det er et enormt problem, der afspejler grundlæggende psyko-sociale problemer, marginalisering og integrationsmæssige problemer.

Samtlige oplægsholdere pegede på, at mange af de unge fra ghettoområderne oplever, at det er virkelig ubehageligt, når det er andre, der definerer det sted, den enkelte bor. Det gør, at mange af beboerne (især børn) skammer sig over, hvor de kommer fra. Når man får ghetto-stemplet, så bliver kriminalitet og problemer det eneste, som folk associerer med området, og den eneste måde området bliver beskrevet på i medierne. Disse problemer ved at bo i en ghetto vil dog ikke forsvinde

ved, at listen får et andet navn eller ved at flytte beboerne til et andet område.

De social/økonomiske problemer, som nogle af familierne har i disse områder, forsvinder ikke bare.

Tidligere skoleleder på Rådmandsgade Skole Lise Egholm fortalte engageret om, hvordan familiesamarbejde kan være med til at forebygge, at der udvikler sig dårlige miljøer med risiko for radikalisering.

Desuden er der de seneste år kommet flere ressourcetsvage børn og unge, som føler sig endnu mere stigmatiserede og derfor tiltrækkes af kriminalitet. En udvikling som er med til, at færre kan bryde den sociale arv. Men samtidig pegede flere fagfolk på, at mange med etniske baggrunde har brug for en række personlige kompetencer, hvis de skal klare sig i livet. For at kunne få en uddannelse og et job.

Hvis denne udvikling skal sikres, er det vigtigt, at de udsatte unge lærer at stå op om morgenen, lave deres lektier og møde til tiden, samt at de får et godt selvværd. Desuden er det vigtigt, at de unge er udredt for eventuelle diagnoser.

Fleere oplægsholdere pegede også på, at mange pårørende til unge med etnisk baggrund synes, at det er svært at navigere i det danske uddannelsessystem. Mange kender fx ikke det store udbud af faglige

uddannelser ligesom mange mener, at en faglig uddannelse ikke har særlig høj status.

For de fleste forældre er udgangspunktet, at de alle elsker deres børn, men at de har forskellige evner og kompetencer. Når man skal være med til at løse problemer, er det derfor vigtigt at indtænke hele familien. Mange ældre, som ikke er vokset op i Danmark, kender ofte ikke til de forskellige valgmuligheder, som de har. Manderollen er blevet ændret gennem de seneste årtier. Mandens tidligere automatiske status er væk, ligesom hans automatiske autoritet er væk. Det er frustrerende for mange mænd/fædre og er også med til at gøre mange drenge utilpassede, fordi de mangler gode rollemodeller. I det danske uddannelses- og socialsystem er der generelt set brug for mere information og viden, fordi der i flere etniske grupperinger findes en farlig cocktail: Fraværende forældre, mobning i skolen og mødre med traumer, som står uden for arbejdsmarkedet.

Derfor er der brug for en tidlig indsats over for problemerne. Flere fagfolk pegede på, at man med fordel kan sende børnene i aflastningsfamilier frem for familiepleje. På den måde kan de udsatte børn få indblik i andre former for familieliv og en anden form for hverdag samtidig med, at familierne til de udsatte børn får lidt fri og dermed fornyet overskud.

Fra flere sider blev der peget på faldgruber:

- Der etableres mange projekter med tosprogede som målgruppe. Men ofte glemmes den svageste

Der blev lyttet opmærksomt til oplægsholderne, som pegede på en række centrale problemstillinger, hvis udviklingen af parallelsamfund skal bremses.

gruppe. Den svageste gruppe er udadreagerende drenge med blå og røde hjernehalvdele. Man skal give dem et sprog, så de kan fortælle om deres følelser i stedet for, at de for ofte går op i det røde felt, når de reagerer.

- Nogle oplægsholdere pegede også på, at de har set, at nogle fagfolk føler, at de mister deres faglighed, når de står over for andre kulturer. Rådet er, at disse fagfolk skal stole på deres fagligheder under alle forhold.
- Mange drenge omtales under ét som problematiske. Problemet er, at systemet behandler dem meget forskelligt – alt efter om de har dansk eller ikke-vestlig baggrund. Det er vigtigt, at "Hans' og Hasans" sag behandles ens. Fagligt set bør der ikke være forskel på behandlingen af "Hans og Hasan".
- Og omvendt føler en del pårørende til de unge sig utrygge, når de sidder over for myndigheder. Dertil kommer, at hvis de pågældende behersker dansk dårligt, så opstår der mange misforståelser.

- Det er vigtigt at invitere de unge, vi taler om, til en fælles dialog. Vi skal lytte til deres historier i stedet for blot at tale om dem. Det er afgørende at være støttende over for de unge, hvis de skal kunne bryde den negative sociale arv.

Folkevirke og Amal Hayat arbejder videre med udfordringerne og planlægger at arrangere en række opfølgende temamøder i det kommende år.

Små forskelle kan gøre en *stor forskel* på dét at være barn i Danmark

Af Hari Neupane,
virksomheds-
konsulent

At være barn i Danmark kan fortolkes på mange forskellige måder. For mit eget vedkommende synes jeg, at det må være fantastisk at være barn i Danmark. Der er mange grunde til det – bl.a. gratis adgang til sundhedssystemet, gratis uddannelse og gode forudsætninger for at gøre sin drøm til virkelighed.

Selv har jeg ikke oplevet, hvordan det er at være et barn i Danmark, for jeg har kun været i Danmark i ca. 14 år. Jeg har rødder i Nepal.

Jeg kom til Danmark som ung studerende, og det var min oprindelige plan at vende tilbage til mit hjemland efter afslutning af min uddannelse. Men af forskellige årsager kunne det ikke lade sig gøre.

Ud fra hvad jeg ser, hører og læser gennem forskellige nyhedskanaler, fra eksperter og i bøger, vil jeg komme med en samlet vurdering af, hvordan jeg oplever, det er at være barn i Danmark.

Mine piger er henholdsvis 14 år og 10 år. Min lille pige Zenina Neupane er født i Danmark, mens min store pige Zenisha Neupane kom til Danmark som 3-årig. Det er min fornemmelse, at de er glade for at være her. Der er et godt fundament for at være barn i Danmark, synes jeg. Det danske samfund er et vel-

Men lige muligheder betyder ikke, at alle børn bliver behandlet ens. Det er netop her, hvor problemerne ligger.

**Hari Neupane,
virksomhedskonsulent**

færdssamfund, hvor der er mulighed for gratis sundhed, uddannelse og adgang til mange velfærdsydelser samt samfundsgoder. Det gælder ikke kun for børn, men for alle. Det gælder fx gratis adgang til sundhed og uddannelse, som er med til at bane vejen for lige muligheder for alle børn fra både rige og fattige familier. Alle børn får den samme

behandling til trods for deres oprindelse og socioøkonomiske baggrund i det danske samfund. Det er simpelthen fantastisk.

Forskellig baggrund giver udfordringer

Men lige muligheder betyder ikke, at alle børn bliver behandlet ens. Det er netop her, hvor problemerne

ligger. Mine piger fortæller mig en gang imellem, at de ikke oplever at få den samme behandling, som deres klassekammerater med dansk afstamning får i skolen. De oplever det bl.a., når en lærer underviser, laver legegrupper og tager eleverne med på skoletur. De antager, at det har noget med deres etnicitet at gøre. De bliver også mobbet af deres kammerater. Jeg udelukker ikke, at danske børn har oplevet mobning fra børn fra anden etnisk baggrund. Men jeg er sikker på, at det sker i mindre omfang. Jeg kan som far konstatere, at lærernes uddannelsesmæssige baggrund, erfaringer, kommunikation og livsstil spiller den centrale rolle her.

Vi er forskellige, og vores måde at opfatte tingene på er vidt forskellig. Det er muligt, at mange børn fra danske familier heller ikke oplever ens behandling. Det kommer an på, hvordan vi observerer tingene, dekoder, forstår og analyserer. Det gælder også mine piger. Derfor er det ikke så nemt at lave en konklusion omkring emnet baseret på vores opfattelser og antagelser. Det er heller ikke en god idé at lave en konklusion, synes jeg.

Dog er det min oplevelse, at mine piger tør at sige tingene, som de er. De er ikke bange for at sige deres mening, fortolkninger og holdninger.

Der kan være mange ting, som de ikke har forstået rigtigt, men de ytrer sig frit, som de vil. Her er det vigtigt, at forældre og lærere forklarer, hvordan tingene virker i praksis, og hvor grænsen går. På den måde får børnene mulighed for at skelne mellem tingene og tegne sig et billede af, hvordan tingene giver mening, og hvorfor forældrene og lærerne gør, som de gør i Danmark.

Jeg anerkender også, at der er mange forældre, som bestemmer over deres børn i alle situationer, hvor børnene ikke har mulighed for medindflydelse og medbestemmelse.

Det drejer sig om alt fra legeaftale med klassekammerater til deres tøjvalg og madanretninger. Børnene kan ikke se sammenhæng mellem det, forældrene siger, og hvad de selv oplever i det danske samfund. Som resultat kan disse børn ikke udfolde deres potentiale på et optimalt niveau og konkurrere på lige fod med andre. Det er bare et eksempel.

Den vigtige refleksion

Der kan være mange andre ting, som jeg ikke evner at se i den aktuelle situation. Jeg prøver tit at tage en dialog med lærerne og andre forældre for at sikre mig, at jeg har gjort det rigtigt og handlet rettidigt. Det gør jeg, fordi det er vigtigt for

forældrene og lærerne at forstå, hvor børnene står henne socialt, fagligt og holdningsmæssigt. Måske er der nogle opmærksomhedspunkter, som bimler og bamler, men som jeg ikke er klar over. Måske er der ting, som skal behandles rettidigt. Det kan være alt fra børnenes uddannelse, vennekreds og holdning til det, som de støder på hver dag. Jeg har den holdning, at to øjne ikke kan se hele verden. Derfor er jeg altid åben for andres forslag og feedbacks i håb om at blive bedre til at forstå forholdene omkring børnenes interessevaretagelse.

I mange familier er der stadigvæk mange børn og kvinder, som er underlagt social kontrol. Hvis lærerne er opmærksomme på, hvordan børnene opfører sig i skolen, så kan man sørge for at finde en balance-ret løsning i god tid. Børnene kan også misforstå tingene nogle gange. Min store pige siger fx, at hun oplever social kontrol herhjemme, når vi siger, at hun skal spise grøntsager, frugt og drikke masser af vand. Hun synes, at det er hendes liv, og det er hende, som bestemmer. Det er rigtigt, at det er hendes liv, hvor hun får mulighed for at bestemme. Men det er stadigvæk os, der rammesætter hendes liv, for der er visse forhold, som hun ikke kan træffe kvalificerede beslutninger om her og nu.

I Danmark har vi ingen fattigdomsgrænse, men ifølge Red Barnet er der 59.000 fattige børn i Danmark. De har ikke de samme forudsætninger, som andre børn har...

**Hari Neupane,
virksomhedskonsulent**

Det er vigtigt at fortælle hende, hvorfor vi siger, som vi gør.

Begge mine piger spiser kylling, svinekød og oksekød og gør alle de ting, som deres klassekammerater gør. Vi har ikke stillet nogle krav i den forbindelse. De har også mulighed for at overnatte med deres venner en gang imellem. Vi har sørget for, at de ikke oplever forskelsbehandling i deres opvækst sammenlignet med deres venner. Men jeg understreger med det samme, at der stadigvæk kan være mange ting, som vi ikke har styr på som forældre. Det kan der sagtens være.

Vi forældre har forskellige sociale, uddannelsesmæssige, kulturelle og religiøse baggrunde. På den måde har vi forskellige måder at høre,

opfatte og forstå tingene omkring børnenes opvækst. Det påvirker børnenes uddannelse, trivsel og holdning både positivt og negativt. Det er derfor, at vi skal prøve at indrette os efter de gældende normer og værdier i det danske samfund. Ellers er det vores børn, som kommer til at føle konsekvenserne.

Vi hører mange historier om, hvordan børnene bliver udsat for en stærk social kontrol. Som resultat er de tvunget til at leve et dobbeltliv, som medfører mange voldsomme konsekvenser i deres liv. Det er overhovedet ikke dét, deres forældre ønsker. Forældrene vil gerne have, at deres børn klarer sig godt i livet, tjener godt og får respekt i samfundet. Men de udfører en form for

tvang, grundet mangel på viden, stærk religiøs tro og fastholdelse af kulturelle mønstre, som ikke passer til dagens danske samfund.

I Danmark har vi ingen fattigdomsgrænse, men ifølge Red Barnet er der 59.000 fattige børn i Danmark. De har ikke de samme forudsætninger, som andre børn har. De har ikke mulighed for at spise, som de vil. De mangler tøj og andre basale ting i deres liv. Det siger sig selv, at de ikke kan konkurrere med andre børn på lige fod nu og senere i livet. OECD vurderer, at der lever ca. 40.000 børn under fattigdomsgrænsen i Danmark. Der findes forskellige statistikker og analyser på området. Derfor kan man altid diskutere, hvorvidt tallene er sande, eller om der overhovedet er børnefattigdom i Danmark. Det er op til den enkelte at vurdere. Men sikkert er det, at de forældre, som tjener mindre og har mindre i forvejen, ikke har råd til at give den ønskede opvækst til deres børn, selv om alle børn formelt set har lige muligheder i Danmark.

Folkevirke *som* katalysator

Den demokratiske samtale og folkeoplysning er værdifulde elementer for at sikre mere lige muligheder

Af Annemarie Balle og Jeanne Bau-Madsen

Folkevirke har gennem de seneste år været den drivende kraft i flere større projekter, hvor samtalen har været i fokus.

Folkevirke har siden 1944 haft fokus på den fordomsfrie og åbne debat, hvor der kan debatteres på tværs af politiske, kulturelle og religiøse skel. Det var et vigtigt fokus at have i 1944, hvor anden Verdenskrig gik ind i sit sidste år, og hvor netop samtalen og ordet gennem fem år havde været rykket i baggrunden, og våbnene havde talt.

Eller som Folkevirkes initiativtager, den senere kirke- og kulturminister Bodil Koch udtrykte det "The word – not the sword".

Gennem de seneste årtier har Danmark taget imod især mange mennesker med en ikke-vestlig baggrund. Flygtninge og indvandrere som kommer fra kulturer, som er meget forskellige fra den danske og derfor let kan støde sig på den danske måde at omgås.

Det er ikke kun sproget, som kan give udfordringer for nydanskerne. Det er i høj grad de udtalte "regler". Det kan også være svært at finde rundt i det danske uddannelses-

system og finde frem til fx fritidsaktiviteter.

For, som nogle har fortalt, så kommer de fra samfund, hvor klimaet gør, at det meste foregår udendørs. Her i Danmark foregår meget bag lukkede døre, så man som udenforstående ikke umiddelbart kan se, hvad der foregår.

Ja, eller helt basalt kan blive opmærksom på, at der her er muligheder for at deltage i noget spændende.

Blandt nydanskere findes desuden borgere, som er vokset op i totalitære samfund, hvor det gælder om at deltage så lidt som muligt i det civile liv. Det gælder om ikke at skille sig ud eller på anden måde få rettet et søgelys mod sig.

Den demokratiske samtale

Folkevirke har derfor oplevet et behov for at skabe rammer, som giver deltagerne værktøjer til at tilegne sig og udbrede den demokratiske

livsform gennem den oplyste, demokratiske samtale. Som borgere i et demokrati ved man, at man ikke er født demokrat. Demokrati skal læres, og man skal hele tiden øve sig i at være demokrat.

Formålet med den demokratiske samtale er, at vi når til en fælles forståelse, men ikke nødvendigvis enighed. Formålet med samtalen kan også dreje sig om at forklare følelser eller videregive faktuelle oplysninger.

Den tyske filosof

Jürgen Habermas opstiller fire krav, der skal opfyldes, for at en samtale lykkes:

1. **Forståelighed:** Samtalepartnere skal tale samme sprog, og det skal tales korrekt.
2. **Sandhed:** Det, der omtales, skal findes i virkeligheden.
3. **Rigtighed:** Det, man siger, skal være i overensstemmelse med gældende normer og faktisk korrekt.
4. **Ærlighed:** Man skal mene det, man siger.

Alle krav skal opfyldes. Hvis blot ét ikke opfyldes, er gensidig forståelse umuliggjort. I en almindelig samtale må man derfor forudsætte de fire krav opfyldt.

Lad os prøve at uddybe kravene:

Forståelighed. Det er en forudsætning, at samtalepartnere begge taler samme sprog, f.eks. dansk; men de skal også bruge ord og vendinger, som de gensidigt forstår.

Dermed menes, at det ikke er nok at tale samme nationalsprog, man skal også anvende samme sprog-

Den tyske filosof Jürgen Habermas.

kode. Tænk blot på Mark Twains novelle "Begravelsen i Nevada".

Sandhed. I en samtale må deltagerne ikke lyve eller fortælle usandte historier. I undervisningens samtale oplever man, at eleven prøver at sige det, hun tror, læreren gerne vil høre. I nogle kulturer giver man samtalepartnere ret af ren og skær høflighed.

Rigtighed. Det er nødvendigt, at samtalepartnere har samme opfattelse af, hvad gældende normer er. Problemer kan opstå, hvis deltagerne har forskellig religiøs eller kulturel baggrund.

Ærlighed. Ironi, løgn og skjulte intentioner dur ikke! I samtalen skal man altid stræbe mod den ideale samtale. Det kan derfor være nødvendigt at problematisere de fire gyldighedskrav og kræve argumenter for de fremførte påstande.

Man må desuden være opmærksom på, at frugtbar kommunikation ikke kan etableres hvis:

- Man ikke har en vis fælles overleveret viden – en vis mængde fælles kultur.

- Man ikke har nogle fælles sociale normer og regler – er medlemmer af det samme fællesskab, samfund.
- Man ikke har den samme bevidsthed – f.eks. kan dyr og mennesker ikke kommunikere efter f.eks. f.eks. regler.

De første to punkter skal man være meget opmærksom på i samtalen. Måske er man nødt til at bruge nogen tid på at skabe en fælles viden og indordne sig under fælles sociale normer. I en samtale, hvor deltagerne repræsenterer forskellige kulturer eller har forskellige sociale tilhørsforhold, må man være indstillet på at bruge tid i begyndelsen på at opstille nogle fælles regler og retningslinjer. Det er meget vigtige områder at være opmærksom på for at undgå misforståelser.

Én af de oplagte måder at inddrage nydanskere i de mere uformelle sammenhænge er, at de bliver en del af det frivillige arbejde og en del af hele det folkeoplysende område. Et område, som Folkevirke har været en central spiller på gennem snart 80 år.

Et af de seneste projekter, som Folkevirke har foldet den demokratiske samtale og værdien i det folkeoplysende arbejde ud i, er netop "Veje til mere lige muligheder".

Folkevirke glæder sig til at fortsætte samarbejdet.

Amal Hayat Denmark:

Fokus på at **opbygge** et stærkt netværk til unge og deres familier

Af Katina Rasmussen

I dagens Danmark er udviklingen af radikaliserings steget – særligt når man ser på, at flere unge påvirkes i en ekstremistisk retning, hvor de viser tegn på radikaliserings og involverer sig i ekstremistiske miljøer. På denne baggrund er det af afgørende betydning, at der er fokus på den frivillige indsats i forebyggelsen af ekstremisme.

Baggrunden er, ud fra Amal Hayats erfaring, at islamisk aktivisme udføres af grupper, som har et mål om at indføre ideer igennem udøvelse af aktivisme. Islamisk aktivisme har udviklet sig og er steget markant i form af, at flere grupperinger er opstået og har bidraget til en mobilisering af islamisk aktivisme i Danmark. Islamisk aktivisme strækker sig helt tilbage til 1920, hvor Det Osmanniske Rige faldt, og hermed opstod en modreaktion fra mange muslimske lande.

Det førte til, at flere tænkere i den mellemøstlige verden var med til at danne grupper, hvis arbejde tog udgangspunkt i at opfylde gruppens motiver gennem islamisk aktivisme. Mange grupper i dag er netop opstået på baggrund af inspiration fra grupper, som opstod længere tilbage i historien som bl.a. det Muslimske Broderskab.

Det Muslimske Broderskab opstod helt tilbage i 1928. I led af denne baggrundshistorie prioriterede flere

grupper at sprede islam på et ekstremistisk niveau.

Dette er baggrunden for, at Amal Hayat siden oprettelsen har været vidner til flere sager, som vedrører unge mennesker, som fx er draget til Syrien for at tilslutte sig den ekstremistiske gruppe IS. Yderligere har Amal Hayat været vidner til flere sager, som vedrører børn og unge mennesker, som har tilsluttet sig forskellige bandegrupperinger.

Forebyggende arbejde

På den baggrund er foreningen derfor et godt supplement til det forebyggende arbejde mod ekstremisme. Vores erfaring er, at foreningen har været god til at tage de svære samtaler om, hvad der kan møde forældre, hvis børn er involveret i

ekstremistiske miljøer eller unge selv, som er enten på vej ind eller ud af radikaliserings. Internettet er især et af de største rekrutteringsmidler, hvor der kan rekrutteres flere.

Foreningen mener, at det bl.a. er forældres, pædagogers og læreres opgave at have de konkrete værktøjer og viden om både radikaliserings og ekstremisme for at arbejde i kampen mod ekstremisme. Foreningen fokuserer på at videregive viden igennem forskellige aktiviteter – bl.a. direkte til forældre, holde kurser for frivillige samt holde foredrag.

Udgangspunktet er, at alle elsker deres børn, men at de har forskellige evner. Mange af problemerne bunder ofte i barnets mistrivsel. Når der skal løses problemer, er det vigtigt at indtænke hele familien.

Katina Rasmussen: - Det er af afgørende betydning, at der er fokus på den frivillige indsats i forebyggelsen af ekstremisme.

Der er generelt set brug for mere information og viden, fordi der findes en farlig cocktail: Fraværende forældre, mobning i skolen, mødre med traumer og dét at være uden for arbejdsmarkedet.

**Katina Rasmussen,
Amal Hayat Denmark**

Foreningen har fokus på flere områder, bl.a.:

Flere ældre kender ofte ikke til de forskellige valgmuligheder.

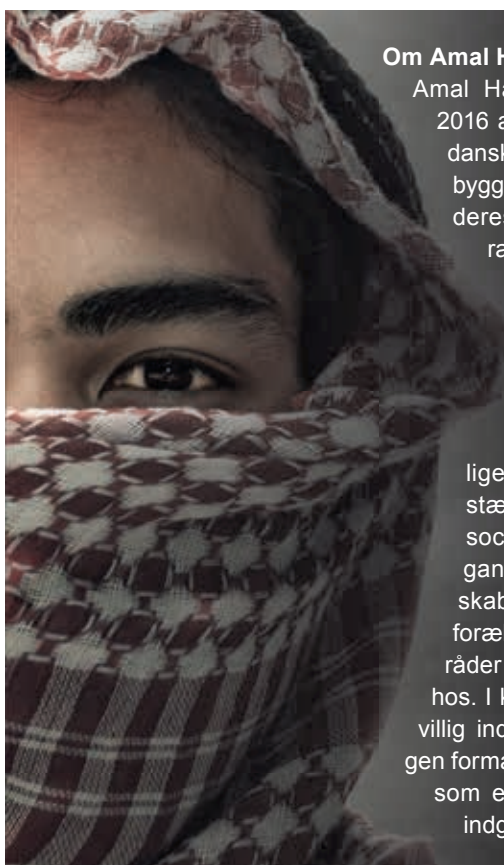
Manderollen er ændret.

Mandens tidligere automatiske status er væk.

Mandens automatiske autoritet er væk, og det kan være frustrerende for mange mænd/fædre og kan medføre mange utilpassede drenge, fordi de mangler gode rollemønstre.

Der er generelt set brug for mere information og viden, fordi der findes en farlig cocktail: Fraværende forældre, mobning i skolen, mødre med traumer og dét at være uden for arbejdsmarkedet.

Vigtigst af alt er, at der er brug for en tidlig indsats over for problemerne.

Om Amal Hayat Denmark

Amal Hayat Denmark blev dannet i 2016 af Katina Rasmussen og er en dansk NGO, som arbejder med forebyggelse og rådgivning til unge og deres familier, som er på vej mod radikaliserings.

Foreningen har lige siden den blev oprettet haft fokus på at forebygge og afhjælpe ekstremisme, radikaliserings og bandekriminalitet. Foreningen har gennem forskellige tiltag formået at opbygge et stærkt netværk til unge samt til socialfaglige aktører, ligesom organisationen er lykkedes med at skabe sig en position, som både forældre og unge i udsatte boligområder har tillid til og søger rådgivning hos. I kraft af en længerevarende frivillig indsats på området har foreningen formået at nå ud til særligt forældre, som ellers kan være vanskelige at indgå i dialog med.

ORDLISTE

I debatterne omkring flygtninge og indvandrere svirrer det med en række begreber. For at sikre at debatterne holder fokus, bringes her en kort oversigt over nogle af de mest centrale begreber.

Det er ikke en fejl, at ordet "ghetto" ikke er med på listen. Ordet er som begreb blevet fjernet fra lovgivningen i 2021. På det tidspunkt blev ordet "ghetto" erstattet af begrebet "parallelsamfund". På samme tidspunkt blev begrebet "hårde ghettoer" ændret til "omdannelsesområder". Listen over parallelsamfund og omdannelsesområder opdateres hvert år den 1. december, så der er ikke tale om en statisk oversigt.

Udsat område

Ved et udsat område forstås et alment boligområde med mindst 1.000 beboere, hvor mindst to af følgende fire kriterier er opfyldt:

- Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der ikke er i arbejde og heller ikke er i gang med en uddannelse, overstiger 40% opgjort som gennemsnittet over de seneste to år.
- Andelen af beboere, der er dømt for overtrædelse af straffeloven, våbenloven eller loven om euforiserende stoffer, udgør mindst tre gange landsgennemsnittet opgjort som gennemsnit over de seneste 2 år.
- Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60% af samtlige beboere i samme aldersgruppe.

Vollsmose.

- Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området (eksklusive uddannelsessøgende) er mindre end 55% af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.
- Andelen af beboere i alderen 18-64 år, der ikke er i arbejde og heller ikke er i gang med en uddannelse, overstiger 30% opgjort som gennemsnittet over de seneste to år.

Parallelsamfund

Et parallelsamfund er et udsat område, hvor andelen af indvandrere og efterkommere fra ikke-vestlige lande er højere end 50%.

Omdannelsesområde

Et omdannelsesområde er et område, der har været udpeget som parallelsamfund i fem år i træk.

Forebyggelsesområde

Et forebyggelsesområde er et område, der har mere end 30% beboere, der er ikke vestlige indvandrere eller efterkommere og samtidig opfylder mindst to af følgende fire kriterier:

- Andelen af beboere i alderen 30-59 år, der alene har en grundskoleuddannelse, overstiger 60% af samtlige beboere i samme aldersgruppe.
- Den gennemsnitlige bruttoindkomst for skattepligtige i alderen 15-64 år i området (eksklusive uddannelsessøgende) er mindre end 65% af den gennemsnitlige bruttoindkomst for samme gruppe i regionen.

Folkevirke København:

Mange *spændende* aktiviteter i støbeskeen

Af Annemarie Balle

Efter flere debatter i Folkevirkes forretningsudvalg og forskellige udvalg ligger det nu fast, at Folkevirke København vil spille ud med en stribe nye aktiviteter. Folkevirke København har af forskellige årsager været lidt nede i gear gennem en periode, hvor det hovedsageligt har været litteraturkredsen, som har haft faste aktiviteter.

I løbet af kort tid vil de kommende mødedatoer blive præsenteret, ligesom en række af møderne vil blive nærmere omtalt.

En af idéerne er, at der bliver tale om langtidsplanlægning, så alle interesserede hurtigt kan få mødedatoerne plottet ind i deres kalendere. Folkevirke vil planlægge ud fra et ønske om at holde fokus på sine kerneværdier, ligesom der skal være tale om inspirerende aktiviteter, som den enkelte ikke kan finde andre steder eller kan opsøge på egen hånd.

Folkevirke planlægger det første møde i **januar 2023**.

Nærmere info i Folkevirkes kommende blade, nyhedsbreve og på hjemmesiden.

FOLKE VIRKE Social, kulturel og politisk oplysning

Brug Folkevirke til:

- ✓ At få inspiration og ny viden i de 4 årlige temablade!
- ✓ At deltage i debatter og vidensdeling i studiekredse!
- ✓ At deltage i rejser og studieture i ind- og udland!
- ✓ At deltage i generationstræf!
- ✓ At dyrke interesser og udvide din horisont igennem workshops og rundbordsdebatter!
- ✓ At blive klogere på dig selv og verden!
- ✓ At møde mennesker med andre holdninger og anden baggrund!

Årligt kontingent: **400 kr.**

Du kan læse nærmere om Folkevirke på www.folkevirke.dk

Smag på livet!

Folkevirke er et forum, hvor vi gennem dialogen søger at sprænge rammerne for egne og andres forståelser og billeder af virkeligheden.

Vi lever i et multikulturelt samfund, hvor værdisæt, trosretninger, politiske overbevisninger og holdninger kan være forskellige fra vore egne. Gennem dialog og samtale kan vi blive klogere på os selv, vores egen hverdag – og på andre og deres hverdag!

Folkevirke har spot på og arbejder på tværs af alle skel – sociale, kulturelle, politiske, geografiske, religiøse og aldersmæssige og ønsker en forpligtende, åben og fordomsfri dialog.

Folkevirkes formål er at bringe nyt initiativ til oplysningsarbejdet. Man ønsker at fremme en aktiv dialog og derved give deltagerne et bedre fundament for at deltage engageret i den demokratiske proces.

Folkevirke har kredse flere steder, og de planlægger aktiviteter lokalt, mens Folkevirkes kontor i København planlægger større møder i samarbejde med interesserede, som brænder for en god idé.

Kvindestemmer 2023:

Stribevis af *store* oplevelser

Lørdag den 11. marts slås dørene op for **Kvindestemmer '23**. Som sædvanligt gennemføres arrangementet på spillestedet "Hotel Cecil" i **Kvindernes Bygning**, Niels Hemmingsens Gade 10 i København. Folkevirke har i samarbejde med Kvinder i Musik og Kvindelige Kunstneres Samfund sammensat et alsidigt program af meget høj kvalitet.

Årets program ser således ud:

Kl. 11.30: Dørene åbnes.

Kl. 12.00: Kvindestemmer introduceres af kunsthistoriker og redaktør Lisbeth Tolstrup.

Kl. 12.15: Forfatter og sangskriver Annette Bjergfeldt.

Annette Bjergfeldt debuterede i 2020 med en vild og smuk saga fra Amager - "Højsangen fra Palermovej", som nu er oversat til 19 sprog. På dagen fortæller Annette Bjergfeldt klogt og humoristisk om sin egen

skæve familie og dens originale kvinder, om skabertrang og kærlighedens mange ansigter. Hvad stiller man op, når man har bestilt en elefant og i stedet må få det bedste ud af den flodhest, der kommer ved en fejltagelse? Om livets grundstød og mirakler.

Kl. 12.50: Violinist, komponist og performer Katrine Grarup Elbo.

Katrine Grarup Elbo er baseret mellem København og Berlin. Hendes værker kombinerer ofte improvisation, komposition, performance og installation. Hun er grundlægger og kernemedlem af klangkollektivet

We like We, det Berlinbaserede strygerensemble Toechter og performanceduoen La Mia Bella Sorella med solist ved Den Kongelige Ballet Astrid Grarup Elbo. Hun debuterede som solist på Castello del Valentino i Torino i Italien i 2018 og fra solistklassen på Syddansk Musikkonservatorium i februar 2022.

Kl. 13.25: Forfatter Linda Lassen.

Forfatter Linda Lassen tager udgangspunkt i sin biografi om Martha Christensen "De stille eksistensers stemme", som udkom sidste forsommer.

Martha Christensen var meget privat, så det har været en udfordring for Linda Lassen at finde noget om hendes liv.

Linda Lassen vil fortælle om de temaer, som Martha Christensen skrev om, som stadig er aktuelle, og fortælle om oplevelser og erkendelser i sin research.

Kl. 14.00: Pause.

Kl. 14.15: Billedkunstner

Jonna Pedersen.

Jonna Pedersen undersøger, fortolker og dokumenterer kulturens spor og eksistens, ofte med humor. Hun interesserer sig for det, vi mennesker oftest holder op med at lægge mærke til, fx i en værkserie om nærvær, danske måltider, bylandskaber, moderne stilleben af emballager, omsat til maleri i en farvestærk palet. Hun arbejder med maleri, tegning, collage, digte og giver indblik i sine tankerækker og sin kunstneriske proces.

Kl. 14.50: Forfatter Malene Ravn.

Malene Ravn mestrer både den

korte roman, der dirrer af fortættet drama og den store historiske slægtsfortælling. Det psykologiske portræt af et menneske – især den unge kvinde eller den ensomme outsider – optager Malene Ravn.

Denne eftermiddag vil Malene Ravn læse op fra sin seneste roman "Hvor lyset er" og fortælle om relationen mellem den plagede og feterede billedkunstner Carl Fischer (1887-1962) og hans uundværlige hustru Ely – med Elys blik.

Fløjtenist og komponist Yael Acher.

Kl. 15.25: Fløjtenist og komponist Yael Acher.

Yael Acher »KAT« Modianos værkfortegnelse inkluderer akustisk og elektroakustisk audio og multimedia inden for forskellige musikalske genrer. Hendes fløjteklang tilskrives æstetikken hos den franske klassiske fløjteskole, samtidig udfordrer hun de konventionelle koncepter for tonalitet, rytme, harmoni og melodi.

Ved at blande hendes fløjte med effekter eller akustisk fløjte med elektroniske lydspor og video skaber hun en alsidig palet af lyd og performance udtryk.

Det er i år 16. gang, at Kvindestemmer bliver præsenteret.

Pris: 100 kroner.

Café: Der kan købes sandwich, kage, øl, vin, vand, the og kaffe. Billetter købes ved indgangen.

Ret til ændringer forbeholdes.

Se flere oplysninger om kunstnerne på www.folkevirke.dk

Arrangører:

Folkevirke, Kvinder i Musik, Kvindelige Kunstneres Samfund og Dansk Blindesamfunds Kvinder.

Økonomisk støtte fra:

K:
Statens
Kunsthøj

Den Bøhmske Fond
Kvindernes Bygning
Dansk Musiker Forbund
Folkevirke
Kvindelige Kunstneres
Samfund

* **OBS:** *

Særudstilling
*Invitationskortenes
historie*

Se samtlige kort
og programmer
for Kvindestemmer
siden 2008
– samt de originale
forlæg og tegninger
til de fleste af dem

Festlig markering af *genforening* i ord og toner

Af Jeanne Bau-Madsen

I hundredåret for Genforeningen ønskede Folkevirke at være med til at markere denne skelsættende dag i Danmarks historie. Folkevirke havde planlagt flere koncerter, hvor vi i ord og toner ville fortælle om tiden før og efter Genforeningen.

Nedlukningerne på grund af Coronapandemien gjorde, at Folkevirke ikke kunne gennemføre koncerterne som planlagt. Heldigvis fik Folkevirke dog mulighed for at gennemføre dem med et par års forsinkelse her hen over sommeren og i det tidlige efterår.

Folkevirke mener, at Genforeningen er en vigtig begivenhed i Danmarks-historien, som det til enhver tid vil være interessant at høre om.

Det musikalske program blev bundet sammen af Folkevirkes næstformand Jeanne Bau-Madsen, som er cand.pæd. i historie. Foto: Jørgen Gudmand Larsen.

Derfor kunne Folkevirke også med god tilslutning invitere til koncerter tre steder i landet.

Baggrunden for Folkevirkes initiativ er, at danskerne efter Napoleonskrigene følte, at de havde brug for en kulturel identitet – de havde brug for at vide, hvem de var, føle sig som ét folk og kende landets historie. Forfatterne skrev om Danmarks historie og natur, malerne drog ud og malede det danske landskab, og digterne skrev poesi, som komponisterne skrev melodier til.

Folkevirkes koncerter gav tilhørerne en smagsprøve på den musik og de sange, som blev skrevet før og lige efter 1920. I løbet af koncerterne blev der fortalt om musikken og dens tilblivelse. Blokfløjtenist og recorder player Louise Hjort, pianist

Louise Schrøder og mezzosopran Nana Bugge fremførte og fortolkede musik af kendte danske digtere som Henrik Pontoppidan, Chr. Richardt og Helge Rode. Musikken er skrevet af bl.a. komponisterne Carl Nielsen og Thomas Laub. Numrene blev bundet sammen af Jeanne Baumadsen, cand.pæd. i historie. Den første af de tre koncerter blev holdt den 21. juli på Hesselbjerg

Festivalen på Nordlangeland. De to næste koncerter blev holdt i september. Først i Brøndby Strand Kirke og derefter i Metronomen på Frederiksberg.

En mere detaljeret beskrivelse af indholdet af koncerterne kan læses i kulturtidsskriftet Folkevirkes temanummer "Frihed i Grænselandet". Det er blad nr. 4 fra 2019.

Tak til William Demant Fonden
Folkevirke vil gerne rette en tak til William Demant Fonden for økonomisk støtte til arrangementerne. Uden denne støtte havde det ikke været muligt at gennemføre de spændende koncerter.

Pianisten Louise Schrøder og mezzosopran Nana Bugge fremførte og fortolkede musik af kendte danske digtere som bl.a. Henrik Pontoppidan, Chr. Richardt og Helge Rode. Foto: Jørgen Gudmand Larsen.

Undervejs i koncerten blev publikum bedt om også at synge med – en opfordring, som de var meget begejstrede for. Foto: Jørgen Gudmand Larsen.

Et kig på spændende *historier* bag små snublesten og oversete mindesmærker

Af Jeanne Bau-Madsen

Når vi går en tur i vores nærområde, møder vi ofte en mindeplade eller en mindesten, som vi tit går forbi uden at tænke over, hvorfor den er opsat netop dér. Hvis vi stopper op og læser inskriptionen, står der et eller måske to navne på personer, som vi ikke umiddelbart kender.

Folkevirke ønsker at fortælle historierne om nogle af de personer, der bliver mindet de forskellige steder. Vi mener, at det er vigtigt at kende vores historie for at forstå vores samtid og have håb for vores fremtid. Disse mindesmærker er opsat, fordi man har ønsket, at disse personer skal huskes!

Folkevirke er ved at forberede en **eftermiddag i flere lokalområder** – i bl.a. et kulturcenter og et fritidscenter. Her vil vi præsentere mindesmærker i nærområdet. Vi vil fortælle historierne bag mindeplader, mindesmærker og snublesten. Vi vil koncentrere os om de mindeplader, som man ofte overser og derfor går forbi, fordi de er gemt i et hegn eller højt oppe på et hus.

Vi håber, at en sådan eftermiddag kan give inspiration til en lidt anderledes familietur i det område, hvor man bor og færdes i til daglig.

Med et billede af mindesmærket som baggrund vil vi sætte fokus på mindesten, som fortæller om deporterede, faldne og aktive i modstandskampen under Anden Verdenskrig.

Hvor finder vi mindesmærket og hvorfor netop her?

I løbet af eftermiddagen vil vi bl.a. stille spørgsmål som:

Hvordan ser det ud?

- Er det en metalplade?
- Er det et monument?
- Er det en sten?
- Er det en snublesten?

Snublesten

Snublesten er mindeplader, der nedlægges i fortovet ud for huse, hvor der har boet ofre for nazismen i perioden 1933-1945.

Foruden jøder og modstandsfolk, som var ofre for nazismen i perioden 1933-1945, nedlægges mindepladerne også for politisk forfulgte, Jehovas Vidner, Sinti og Roma, homoseksuelle samt ofre for eutanasi.

Den tyske kunstner Gunter Demnig har fået idéen, udformet mindepladen og nedlægger om muligt selv mindepladerne i de forskellige lande og byer.

Helt konkret erstattes en chaussésten i fortovet med en messingplade.

Snublestenen har en inskription med navn, fødselsår, arrestationsdato og anden kort information om den, som mindepladen nedlægges for. Snublestenene er verdens største decentrale mindesmærke.

Siden 1992 er der nedlagt cirka 80.000 mindeplader i 27 lande.

I 2019 blev Danmark land nummer 26, som fik snublesten.

Dansk hjemmeside:

snublesten.org

Tysk/international hjemmeside:

stolpersteine.eu

Et eksempel på en snublesten, som ligger ud for Gentoftgade 4, 2820 Gentofte (fig. 1). Det er en sten for Kaj James Cordosa Nagler. Den blev nedlagt den 1. september 2021. Naglers søn fortæller:

Min far, Kaj James Cordosa Nagler, f. 1.1. 1895 i København – død 29.9.1964, var søn af Louis Cordosa (d. 1914) og Valentine Wilhelmine, f. Nagler (d. 1923). Min far blev ta-

Fig. 1. Foto: Per Høj.

Fig. 2.

get til fange af Gestapo og bragt til Theresienstadt 2. oktober 1943 om natten fra vores bopæl, Gentoftegade 4, Gentoftede (dengang hed gaden på det stykke Vældegårdsvej). På denne adresse boede min far, mor og jeg, da min far blev hentet. Min far overlevede og kom tilbage til Danmark i 1943, hvorefter mine forældres samliv ophørte.

Min far blev derefter gift med en ungarsk kvinde, som han havde truffet i koncentrationslejren, og som han

fik herop. I 1947 fik de en søn, min kære bror, Thomas Cordosa Nagler.

Godt gemt mellem opgang 1 og 3A på Gentoft Hospital sidder en mindeplade for Ejler Hurtigkarl (fig. 2). Historien bag pladen er fortalt af Jørgen Wulff. Hans far var læge på Gentoft sygehus og efter en middag hos forældrene gik sønnen med sin familie gennem hospitalet for at komme hjem med deres lille søn, der lå i sin barnevogn. Familien gik

gennem portrummet og i samme øjeblik blev yderdøren åbnet af 20 "hippoer" med maskinpistoler. Det viste sig, at en sabotør var blevet såret ude i byen. Han behøvede lægehjælp, og tyskerne havde forfulgt ham og hans kammerater til hospitalet. Her forlangte de at blive vist til operationsgangen. En portør var nødsaget til at vise vej, men hovedvagten skyndte sig at ringe til operationsgangen for at advare om, at tyskerne er på vej. Sabotørerne nåede at få deres kammerat ud, men det kom til ildkamp, og portnerens søn Ejler Hurtigkarl på 24 år blev dræbt på stedet. Resten af gruppen undslap, men to sårede "hippomænd" havde slæbt sig ind i et skyllerum. Ingen turde gå ind til de sårede, så man ringede til Dagmarhus, som var Gestapos Hovedkvarter. Tyskerne mødte talstærkt op med det samme for at hente de to sårede mænd.

På Ahlmanns Allé 2 i Hellerup ligger en snublesten for Rose Wulff (fig. 3).

Et eksempel på et historisk sted med en diskret mindeplade, som let overses i en travl hverdag. Fotos: Per Høy.

Rose Wulff blev født i København den 9. november 1878 som datter af Moritz Salomonsen (1834-1909) og Rebekka født Raffel (1842-1924). Den 7. februar 1909 blev hun gift med Hugo Wulff, der var født i en jødisk familie i Hamborg i 1878, men konverteret til kristendommen. I ægteskabet er der en søn, Jørgen, født 1909. Hugo er diplomingeniør ved Det tyske Gesandtskab i hht. Politiets Registerblade, og familien bor i årene 1920-1933 i Tyskland. I oktober 1943 bor parret på Ahlmanns Allé 2 i Hellerup, og det er herfra begge ægtefæller bliver deporteret til Theresienstadt. Jørgen bliver deporteret sammen med forældrene, mens hans ikke-jødiske kone forbliver i København. Under opholdet i Theresienstadt klager Jørgen flere gange til Ældsterrådet over sin deportation. Han anfører, at han er gift med en kristen kvinde, hvilket ifølge Nürnberglovene burde beskytte ham mod deportation. Hans ønske om at blive løsladt imødekommes ikke. Rose dør under fangenskab den 2. februar 1944, mens Hugo og Jørgen, der begge er statsløse, overlever og vender hjem til Danmark med De hvide Busser i 1945. Jørgen bliver dansk statsborger i 1947. Hugo dør i 1949.

Disse er blot nogle få eksempler på mindesmærker med rod i danskernes historie om 2. Verdenskrig. Folkevirke vil i løbet af **foråret 2023** invitere til **tre arrangementer**, hvor vi vil fortælle om mindesmærker i nærområdet. Datoer og steder vil blive offentliggjort på Folkevirkes hjemmeside og i vores nyhedsbreve.

Fig. 3.

Ud for Ahlmanns Allé 2 i Hellerup ligger denne snublesten, som man i Folkevirkes materiale kan læse nærmere om. Fotos: Per Høy.

**Landet over
tilrettelægger Folkevirke
møder, foredragsrækker,
studiekredse, temamøder,
kurser og lejre,
hvor alle kan deltage.**

Ved redaktionens slutning
forelå der oplysninger
om disse arrangementer.

Mere detaljerede oplysninger kan fås
ved henvendelse til
Folkevirkes kontor,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K,
telefon 33 32 83 11
(bedst tirsdage mellem kl. 9 og 16)
eller folkevirke@folkevirke.dk

Desuden kan der ses en opdateret oversigt
over arrangementer på Folkevirkes
hjemmeside www.folkevirke.dk

Du kan også følge Folkevirke på Facebook.

Folkevirkes møder former sig som
åbne debatter om aktuelle emner,
hvor deltagerne som regel
tager udgangspunkt i et oplæg.
**Folkevirkes møder er åbne
for alle interesserede!**

REGION HOVEDSTADEN

BORNHOLM

Kontakt:

Marianne Kofod Pedersen,
Svanekevej 32, 3740 Svaneke
Tlf. 56 49 21 65

KØBENHAVN

»På Folkevirke«

Niels Hemmingsens Gade 10,
1153 København K.

Kontakt:

Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K. eller
Jeanne Bau-Madsen
Tlf. 21 27 62 19
folkevirke@folkevirke.dk

Folkevirkes Litteraturkreds i København

Mødestedet er Folkevirke,
Niels Hemmingsens Gade 10, 3. sal,
1153 København K.
Tlf. 33 32 83 11

Debatmøderne foregår på torsdage kl. 12.00-14.30.

Datoer og bøger er aftalt
af studiekredsen.

17. november

Sofi Oksanen: "Duerne der
forsvandt".

15. december

H. C. Andersen: "Skyggen".

Der betales kontingent for hele
sæsonen ved kursusstart
(efterår og forår) i alt 600 kr.

Litteraturkredsen har eksisteret i
flere år, og der kommer hele tiden nye
medlemmer. Men der er plads til flere,
som har lyst til at engagere sig i en
levende og vedkommende debat.

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 46 36 56 32

KØBENHAVNS VESTEGN

Vestegnens Litteraturkreds

Møderne holdes den sidste tirsdag
i hver måned.

Møderne holdes fra kl. 14.00 til 17.00 i
Ildrætsanlæggets lokaler på Sportsvej
i Glostrup.

29. november

"Blind Tunnel" af Tove Alsterdal.
Fremlægges af: Ulla Persson.
Dagens digt: Birgit Kristensen.

Mødedatoer for 2023:

31. januar

28. februar

28. marts

25. april

Tilmelding og kontakt:

Formand:
Ellen Kristiansen,
Vegavænget 41, 2620 Albertslund
Tlf. 40 84 62 07
elhart08@gmail.com
Næstformand:
Ingelise Olsen,
Glentehusene 52, 2620 Albertslund
Tlf. 60 47 89 92
prebon@webspeed.dk

Kasserer:

Annelise Bohn,
Nørretofte Alle 9, 2500 Valby
Tlf. 21 68 02 42
familienBohn@hotmail.com

Revisor:

Anne Birthe Kyed,
Rendsagervej 253, 2625 Vallensbæk
Tlf. 23 41 23 36
abk@Kyed.us

REGION NORDJYLLAND

FOLKEVIRKE VESTHIMMERLAND

Alle arrangementer foregår på
Farsø Sognegård, Søvej 3 i Farsø
kl. 14.00-16.15,

hvis ikke andet er nævnt.

Entré og kaffe med kage - 90 kr.

Bemærk dog, at det **første** foredrag
finder sted på **Kimbrerkroen**,
Markedsvej 8, 9600 Aars.

28. november kl. 14.00-16.00

Vendsyssel, vendelboer, Vagn.
Med Vagn på rejse hjemme og ude
v/ journalist Vagn Olsen.
Sted: Farsø Sognegård.

2023:

9. januar kl. 14.00-16.00

Spændinger i Arktis kan skabe en ny
kold krig og gøre Grønland til en farlig
legeplads v/ forfatter Nauja Lyngé.
Sted: Farsø Sognegård.

6. februar kl. 14.00-16.00

Om astrologi. Hvad er det, og hvad
kan det bruges til? v/ astrolog og
sygeplejerske Dorte Ebdrup.
Efter foredraget er der general-
forsamling.

Sted: Farsø Sognegård.

6. marts kl. 14.00-16.00

Da landbolivet blev en by i provinsen
v/ professor Johannes Nørregaard
Frandsen.

Foredraget er en del af kulturugen.

Sted: Farsø Sognegård.

Bestyrelsen Folkevirke

Vesthimmerland 2021/2022:

Formand:
Tove Kristensen,
Hans Egedes Vej 120, 9600 Aars
Tlf. 98 62 66 10 / 20 87 64 12
tovekaren120@gmail.com
Næstformand:
Else Thirup,
Gl. Ullitsvej, 9640 Farsø
Tlf. 23 25 28 17
elsethirup@hotmail.com
Sekretær:
Lone Nørgaard,
Svoldrupvej 122, Vognsild, 9600 Aars
Tlf. 98 65 82 57
pelonor122@gmail.com

Kasserer:
Iris Brink Hansen,
Nakkevej 24, Risgårde, 9640 Farsø
hanseniris4@gmail.com
Tlf. 22 87 13 09 / 98 63 60 42

Bestyrelsesmedlem:
Ellen Kahr Thomsen,
Gl. Blærevej 66, 9600 Aars
kahrthomsen@kahrthomsen.dk
Tlf. 23 62 53 96 / 98 66 62 05

Suppleanter:
Margrethe Dam Hansen,
Gråbølle 15, 9600 Aars
Tlf. 41 59 33 34

Revisor:
Ingrid Danielsen,
ingrid@helminghus.dk
29 92 58 92

Revisorsuppleant:
Jette Høyer

Studiekreds:

I Vesthimmerland har Folkevirke desuden en studiekreds.
Sted: Akademi ved Dronning Ingrid Hallen, Farsø.
Alle møder starter kl. 14.00, med mindre andet er oplyst.
Alle er velkomne!

Kontakt:

Iris Brink Hansen, Risgårde
Tlf. 22 87 13 09 / 98 63 60 42

www.facebook.com/folkevirkevesthimmerland

REGION MIDTJYLLAND

HERNING

Møder afholdes i Bethania, Torvet 9, Herning. Møderne foregår hver anden mandag kl. 14.00-16.00. Alle er velkomne til at møde en halv time, før mødet begynder. Der er kaffe-pause på ca. 15 min., hvor man kan nyde sin medbragte kaffe. Der er også mulighed for at købe kaffe.

Medlemskontingentet for hele sæsonen er 200 kr. Hvert møde koster 40 kr. for medlemmer og 60 kr. for ikke-medlemmer. Satserne er også gældende for pensionister.

21. november

"Drømmen om Amerika - den danske udvandring" v/ idéhistoriker Christian Friis - Et spændende stykke danmarkshistorie. Vi får et indblik i udvandringen fra 1860 til udbruddet

af 1. Verdenskrig ved et levende og underholdende foredrag ledsaget af et flot billedmateriale.

5. december

Juleafslutning. I dag får vi besøg af den tidligere leder af Bakkehuset i Ikast, Bente Busk, der vil synge sammen med os.
Der serveres julegodter.

2023:

16. januar

"En spændende vandrehistorie". Lilly Krarup fortæller om 700 km på "apostlenes heste" ad den 1000 år gamle pilgrimsrute fra Pamplona til Santiago de Compostela.

30. januar

"33 år som fængselsbetjent på godt og ondt". Tidl. fængselsbetjent Lis Vig fortæller om Kriminalforsorgen og om sine oplevelser med de indsatte.

13. februar

"Dronningens gobeliner" - Danmarks-historie i billeder. Lektor Jørn Buch gør rede for baggrunden for gobelinerne og for gobelinernes funktion i Riddersalen på Christiansborg. Han vil især fortælle om gobelinernes historiske indhold og om den holdning til historien, som Bjørn Nørgaards billeder repræsenterer.

27. februar

"Storm P. - Humoren og den tredje alder". Journalist Peter Borberg og forfatter til bl.a. en biografi om Robert Storm Petersen fortæller humoristisk om en af vore største kulturpersonligheder nogensinde. Storm P. omtalte ofte emnet, der handler om at blive ældre "Som ung gik jeg med vat i skuldrene - nu går jeg med vat i ørerne".

13. marts

Generalforsamling.

27. marts

"Mit liv med nedsat syn" - Tidligere blindekonsulent Connie Ohrt fra Silkeborg fortæller meget muntert og glad om, hvad hun i sit liv har udrettet og deltaget i trods sit synshandicap.

10. maj

Udflugt. Program følger senere.

Bestyrelse:

Formand:
Lene Lund,
Emil Resensvej 47, Herning
Mobil 29 92 58 50

Næstformand:

Iben Brock,
Spinkebjerg 31, Gjellerup, Herning
Mobil 22 12 95 53

Kasserer:

Tove Katstrup,
Karen Blixens Vej 1P, Ikast
Mobil 40 70 90 51

Bestyrelsesmedlemmer:

Tytte Vestergaard Olesen,
Laubsvej 15, Herning
Mobil 25 80 50 67

Birde Lindholm,
Sabroesvej 3D, 4. sal, dør 5,
Herning
Mobil 23 67 76 75

Suppleanter:

Hanne Østergaard,
Østre Kirkevej 38, 2. sal, Herning
Mobil 20 41 11 40

Doris de Voss,
Ørnevej 32, Herning
Mobil 21 66 06 32

REGION SJÆLLAND

ROSKILDE

Alle debatmøder holdes i Byens Hus, Lokale Tankerummet kl. 14-16.

Følgende mødedatoer i efteråret 2022 er aftalt:

15. november
13. december

Kontakt:

Britta Poulsen
Tlf. 23 46 45 95
britta.poulsen@privat.dk
Kirsten Rudfeld
Tlf. 29 61 28 81
rudfeld@webspeed.dk

UDLAND

GRØNLAND

Folkevirke i Nuuk

Kontakt:

Rebekka Olsvig,
Jens Kreutzmann Aqq 30,
postboks 575,
3900 Nuuk, Grønland

Folkevirketur sensommeren 2023:

Givende *oplevelser* venter i Estland

Folkevirke har gennem nogen tid været i gang med at genoplive Folkevirkes spændende "rullende højskoler". Det er rejser, hvor deltagerne ligesom på højskoler får mulighed for forskelligartede oplevelser rundt om i et større område eller land. Folkevirke har sammen med en af vores partnere i Estland tilrettelagt en tur til **Estland i uge 35 i 2023**. I skrivende stund er det kun de overordnede linjer, som ligger fast. Folkevirke har nogle hovedoverskrifter på de oplevelser, som venter. Det er bl.a. demokrati og kultur.

Rejseplan

Deltagerne flyver fra Københavns Lufthavn til Tallin. Der bliver et par dages ophold i Tallin, hvor delta-

Tartu.

gerne bl.a. skal besøge parlamentet og få mulighed for en kulturel oplevelse – koncert eller opera. Derefter bliver der et par dages ophold i byerne Narva og Tartu, hvor deltagerne bl.a. skal besøge den hemmelige russiske by og et russisk-ortodoks kloster.

Sidste nat inden afgang tilbage til København bliver i Tallin.

Der planlægges en rejse med omkring 20 deltagere og med en pris på omkring **kr. 7.500**.

Prisen dækker fly, hotelovernatninger og lokal transport. Desuden vil de fleste af turens måltider være indbefattet.

Folkevirke vil meget gerne hurtigt have en tilkendegivelse af, hvem der er interesseret i at deltage i rejsen, så vi kan planlægge mere detaljeret sammen med vores estiske partner.

En bindende tilmelding skal sammen med et depositum på kr. 2.000 være Folkevirke i hænde senest den 1. april.

Et kig ud over det smukke Tallin.

